

[Annette Just]

dannelse henimod slutningen af september, så er vi nødt til som ansvarlige folketingspolitikere at spørge, hvad i alverdens riger og lande det er, det drejer sig om. Det ville jeg også have gjort, om det havde været hr. Ellemann-Jensen, der havde stået her som minister, og jeg er ikke et sekund i tvivl om, at forsvarsministeren beredvilligt vil besvare yderligere tusind spørgsmål, som vi nu har tænkt os at stille i Forsvarsudvalget.

Forsvarsministeren (Hans Hækkerup):

Jeg vil gerne sige først og fremmest til hr. Pelle Voigt, men også til fru Annette Just, som har deltaget så ivrigt i denne debat på et højt teknisk niveau, at det, der er tale om her, er, at vi har personer i det danske forsvar, som er uddannet og udrustet til at løse denne opgave.

Samtidig må jeg også sige, at der selvfølgelig – og det er i hvert fald hr. Pelle Voigt formodentlig ikke ukendt med – i nogle lande findes forsvarsmateriel, som er mere avanceret end det, som vi inden for den økonomiske ramme, vi har til rådighed, har haft mulighed for at anskaffe til dansk forsvar.

Derfor gør vi det – og det er faktisk parallelt til situationen, dengang vi sendte »Olfert Fischer« til Golfen – at vi beder nogle af de os venligtsindede lande om at låne os dette mere avancerede udstyr, og så uddanner vi folkene til at betjene det i den mellemliggende tid, der er. Det giver os en endnu bedre mulighed for at gennemføre opgaven og for at sikre, at flystøtten virker – hvis den skulle blive nødvendig i den værst tænkelige situation.

Det mener jeg er en fornuftig og naturlig fremgangsmåde. Vi drømmer selvfølgelig ikke om at sende folk ud på opgaver, som de ikke er udrustet eller uddannet til at løse, men vi mener, at det kan lade sig gøre inden for den ramme, vi taler om her.

Lad mig endelig erindre om, at da vi havde løst vores opgave i Golfen, hvor vi lånte Stingermissiler hos et os venligtsindet land, så førte det til, at Folketinget efterfølgende traf beslutning om, at vi som en fast del af vores forsvar skulle have sådanne missiler. Jeg ved ikke, om min hukommelse svigter, men jeg har en erindring om, hvordan SF stemte også i den situation.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 106:

Forslag til folketingsbeslutning om stop for tvangsudkommandering af soldater til områder uden for det egentlige NATO-område.

Af Annette Just (FP) m.fl.
(Fremsat 16/8 1993).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Forsvarsministeren (Hans Hækkerup):

Da vi i Folketinget i september 1992 drøftede spørgsmålet om at stille en dansk militær styrke til rådighed for De Forenede Nationer i Bosnien-Hercegovina, opfordrede et flertal regeringen til at føre forhandlinger med henblik på fastsættelse af klare retningslinier for fremtidig deltagelse i militære styrker med internationale opgaver.

Denne opfordring agter regeringen naturligvis at følge, og der er enighed mellem forligspartierne om at indlede disse forhandlinger her i august måned i forbindelse med drøftelser af opstilling af den internationale brigade.

Regeringen kan ikke støtte det af Fremskridtspartiet fremsatte forslag.

Ove Fich (S):

Dette beslutningsforslag handler om spørgsmålet om frivillighed eller ej, og som jeg sagde under den foregående sag på dagsordenen, ønsker vi, at denne problemstilling tages op i forbindelse med beslutningen om den internationale styrke.

På den baggrund afviser vi forslaget.

Helge Adam Møller (KF):

Det Konservative Folkeparti afviser også forslaget.

Det, der i virkeligheden ligger i forslaget, er, at man vil have afskaffet den lov, der har været gældende i snart 30 år, nemlig personelloven, i hvert fald lovens § 11, der klart og tydeligt fastslår, at personellet i forsvaret efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse har pligt til at forrette tjeneste uden for landets grænser. Det er jo meget entydigt, og det er noget, personellet ved, når det indgår kontrakt med forsvaret.

Det er vigtigt her at holde fast i, at det er professionelt mandskab, vi i øjeblikket taler om og har drøftet i den senere tid. Det er officerer, stampersonel, som melder sig til i en periode eller stort set i hele deres arbejdsliv at gøre tjeneste i forsvaret. Så de ved, hvad det er, de går ind til. Og er det ikke det, man ønsker, så vælger man en anden livsgerning.

Det er også vigtigt af hensyn til personellets sikkerhed, at man ikke følger Fremskridtspartiets forslag. Det spørgsmål har vi drøftet meget i de sidste par timer, men det er altså sådan, at skal enheder sendes ud for at løse en opgave, hvor der naturligt, når det er en militær opgave, kan være fare og risiko, så betyder det utrolig meget for enhedens sikkerhed, at personellet er sammenarbejdet mest muligt.

Tag et helt konkret eksempel. Vi kan forestille os en af de ti kampvogne, der nu skal sendes til Bosnien. Hvis en eller to mand i sådan en kampvogn, hvor der er fire mand tjenstgørende, melder fra og man så med nogle få dages varsel skal sætte andet personel ind, betyder det, at de fire mand selvfølgelig i en periode ikke er nær så effektive, som hvis det er de samme fire mand, som har arbejdet sammen i mange måneder, ja, tit år. Nøjagtig den samme betragtning kan man overføre til alle forsvarets enheder. Det at yde en maksimal indsats og altså dermed også sikre enheden eller personellet mest muligt kræver, at man er sammenarbejdet gennem så lang tid som overhovedet muligt.

Den sidste begrundelse for, at vi ikke kan følge Fremskridtspartiets forslag – og det vejer også meget tungt – er den samlede og enstemmige henvendelse, der er kommet fra alle forsvarets personelorganisationer, fra konstabler, fra befalingsmænd og fra de to officersorganisationer. I et langt fælles brev begrundede man

over for forsvarsministeren og Forsvarsudvalget, som fru Annette Just også sidder i, hvorfor man finder, at det ikke er en egnet ordning. Lad mig bare læse et enkelt, men centralt afsnit i deres henvendelse, og gøre de ord til mine.

Der står, at disse fire organisationer finder, at det ikke er staten værdigt at overlade det til den enkelte soldat og hans familie at afgøre og dermed tage ansvaret for, om Danmark skal leve op til sine internationale forpligtelser. Det må og skal være et ansvar, som regering og Folketing påtager sig på nationens vegne.

Med disse begrundelser vil jeg gerne afvise Fremskridtspartiets forslag.

Ellemann-Jensen (V):

Venstre afviser forslaget.

Man kan ikke gøre det frivilligt, om man i forsvaret vil opfylde sin tjenestepligt, og det er en tjenestepligt at gøre tjeneste, når det drejer sig om tjeneste af den type, forslaget drejer sig om. Det kan ikke komme som den store overraskelse for stampersonel og officerer i forsvaret, at de kan komme i den situation, at de skal gøre tjeneste fjernt fra hjemlandet i forbindelse med FN-aktioner, i forbindelse med NATO-aktioner, så alene af den grund må vi afvise det.

Så vil jeg gerne tilslutte mig, hvad der fremgår af den henvendelse, vi har modtaget fra personelorganisationerne. Det er ikke værdigt og rimeligt at lægge den byrde over på de mennesker, det drejer sig om, at de selv skal træffe afgørelsen.

Tænk, hvilken byrde det er at få at vide, at man har lov til at melde fra, uden at det får konsekvenser for ens karriere i forsvaret. Tænk, hvilke forklaringer man skal komme med hjemme hos familien, hvis man ikke agter at melde fra, hvis man ønsker at opfylde det, man selv opfatter som en tjenestepligt. Jeg tror, at der allerede er skabt konflikter i mange familier med den ulykkelige regel, som blev indført, da vi første gang sendte soldater til Bosnien, og Venstre beklager, som jeg sagde det under det tidligere punkt på dagsordenen, at vi ikke kunne få skabt rene linier her i forbindelse med den beslutning, der nu skal træffes om yderligere at sende soldater til Bosnien.

Jeg tror såmænd, at Fremskridtspartiets forslag bygger på de venligste og ædlest motiver,

[Ellemann-Jensen]

men der er altså noget, man ikke har tænkt ordentligt igennem, og jeg tror, man er kommet til at skabe ganske store problemer rundt omkring ved at køre denne sag frem på den måde.

Gert Petersen (SF):

Jeg kan godt blive lidt rørt, men også lidt forvirret over den iver, hvormed Danmarks Liberale Parti nu er indstillet på at tage det personlige ansvar væk fra den enkelte og lægge det over til staten. Jeg ved ikke, om det er et princip, der vil brede sig til andre områder.

Jeg synes altså ikke, det er noget særlig holdbart argument, at i dette ene tilfælde skal det søreme være staten, der afgør menneskets skæbne, og i alle andre tilfælde er det den enkelte menneske. Jeg synes, det er et forkert sted at indføre det princip.

Men lad det være. Vi har hos os nogen sympati for Fremskridtspartiets forslag; vi har i hvert fald forståelse for det.

På den anden side er vi faktisk enige i nogle af de argumenter, som den tidligere udenrigsminister kom med, nemlig at skal vi først have sådan noget til at fungere, så må det stå temmelig klart, at de mennesker, der er med, kan udkommanderes. Men dermed kommer vi jo netop ind på spørgsmålet om den kommende internationale styrke, der skal oprettes, og dér kunne jeg da forstille mig, at det simpelt hen kunne indgå i de kontrakter eller aftaler, der bliver indgået mellem staten og dem, der deltager i styrken, at de skal stå til rådighed med henblik på udsendelse til hverv langt fra hjemmet og under vanskelige og måske farlige vilkår. Jeg mener nemlig ikke, at soldater og officerer i dag kan gå ud fra som givet, når de har taget tjeneste, at det vil blive tilfældet.

De kan gå ud fra, at de kan blive udsendt til fredsbevarende operationer som på Cypern, som observatører i Libanon og andre steder, Kashmir tror jeg også det er; der er mange steder rundt omkring på kloden. Men der er jo en tendens til, at tingene bevæger sig fra fredsbevarende til fredsskabende – det er bare et andet ord for krigsførende – og så synes jeg nok, at man skal rebe sejlene.

Derfor vil vi stille et ændringsforslag til Fremskridtspartiets forslag, sådan at det kun får en foreløbig karakter, nemlig gældende indtil Folketinget ved lov i forbindelse med oprettelse af en egentlig international styrke

har tilvejebragt det fornødne klare grundlag for danske soldaters deltagelse i sådanne internationale operationer. Indtil da mener vi altså, at det er et rigtigt princip.

Der er også et problem om grundloven, som må klares. Det har også direkte forbindelse med FN – det har vi ikke berørt under den tidligere debat – men forholdet er jo det, at som sagerne nu er formuleret, kan FN's generalsekretær føre danske soldater ud i krig, og når man nu vedtager dette forslag, bemyndiger man ham jo faktisk til det.

Jeg synes ikke, man kan afvise, at her er et problem i forbindelse med grundloven, som er blevet rejst af oberstløjtnant Regner Møller og andre. Jeg skal ikke gøre mig helt klog på det, og jeg vil ikke stå her og komme med afgørelsen, men jeg synes, at det skal med ind i billedet i forbindelse med oprettelsen af denne internationale styrke og løsningen af dette problem.

Men indtil det er løst, indtil man har et lovgrundlag, er vi tilhængere af Fremskridtspartiets tanke, der er formuleret her, men vi ønsker altså at få fastslået, at for os er det kun en foreløbig løsning. Vi vil gerne have en rigtig og varig løsning, som muliggør en sådan udsendelse på fornuftig måde, men det skal være på et klart lovgrundlag. Det har vi ikke på nuværende tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Ellemann-Jensen (V):

Jeg synes, hr. Gert Petersen vender tingene lidt på hovedet med sit argument om, at vi vil fratage den enkelte det personlige ansvar. Der er tværtimod tale om at vise respekt for den enkeltes personlige afgørelse i det øjeblik, hvor den enkelte har valgt en karriere i forsvaret og dermed som noget naturligt går ud fra, at det forventes af hver enkelt, at man opfylder sin tjenestepligt.

Det, man gør ved nu pludselig at komme med disse frivillighedsbegreber, er jo at bringe et element af usikkerhed ind i den enkeltes forhold til sin tjenestepligt. Det gøres pludselig til noget frivilligt. Det vil sige, at man undergraver det personlige ansvar, som den enkelte har ønsket at leve op til, i og med at man er gået ind i et ansættelsesforhold til forsvaret.

Jeg kan godt forstå, hr. Gert Petersen måske bliver lidt forvirret, når han åbenbart ligesom

[Ellemann-Jensen]

Fremskridtspartiet synes, det er underligt, at FN's generalsekretær kan komme til, som det siges, at føre danske soldater i krig. Hr. Gert Petersen siger, at det er en foreløbig usikkerhed. Vi har ellers haft mange år til at tænke det her igennem, nemlig alle de år, hvor vi i fællesskab, troede jeg, ærgrede os over, at FN-pagten ord, som også må formodes at være velkendte af enhver, der vælger en stilling i forsvaret, ikke kunne virkeliggøres. Det kan de i dag.

Det, vi oplever, er, at FN-pagten kan virkeliggøres. Så nytter det ikke noget at komme rendende og sige: Det troede jeg alligevel ikke kunne blive til noget. Så skulle jeg alligevel have valgt en anden tilværelse. Hvis man siger det, så skal man også have en anden tilværelse.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

FN-pagten pålægger ingen stat at stille styrker til rådighed for FN.

Danmark besluttede – jeg tror, det var i 1963 – sammen med Norge og Sverige at stille styrker til rådighed til politimæssige opgaver. Det gjorde vi frivilligt, og det var en udmærket beslutning. Nu er vi gået over til også at stille styrker til rådighed til rigtige militære opgaver. Det er noget nyt. Men det ville være rimeligt, om det fik et mere permanent lovmæssigt grundlag, og det gik jeg ud fra at det skulle have i kraft af den internationale styrke, som der tales så meget om, og jeg gik ud fra, at de problemer, der foreligger her, kunne blive løst ad den vej.

Jeg skal da lige minde om spørgsmålet frivillighed eller ej. Det spillede en meget stor rolle, da beslutningen blev taget den 18. september sidste år. Jeg husker endda, at Det Radikale Venstre stemte imod beslutningen, fordi de ikke kunne få frivilligheden helt klart fastslået, og jeg kan godt se – undskyld, jeg nu spørger med det, det er en alvorlig sag, det indrømmer jeg – at der kan være noget humant i at ville fritage de pågældende mænd eller koner for diskussioner hjemme i køkkenet om, hvorvidt det nu er rigtigt at tage af sted eller ej, ved, at det simpelt hen er noget, det offentlige ordner. Men før de ved, hvad det er, de går ind til, mener jeg ikke, man kan gøre det til en tvang. Det er måske et spørgsmål om at definere, hvad deres tjenestepligt er, og jeg har altså ikke opfat-

tet det sådan, at deres tjenestepligt er at gå ud og med væbnet magt forsvare muslimer eller kroater eller serbere, hvem det nu kan være, gå ud og forsvare dem på Balkan. Det må så blive en yderligere juridisk diskussion. Jeg ved, der også er jurister, der har sat spørgsmålstegn ved det.

Svend Aage Jensen (CD):

Jeg vil gerne indlede med at sige, at Centrum-Demokraterne ikke kan støtte beslutningsforslaget. Vi mener, at frivillighedsprincippet er meget betænkeligt, som jeg også sagde under den sidste sag, vi havde på dagsordenen. Når soldater er professionelle og de er blevet udkommanderet til tjeneste, så indgår de i en enhed, hvor den enkeltes sikkerhed står og falder med, at hele enheden kan fungere. Hvis der så er personer dér, som trækker sig ud af enheden som følge af frivillighedsprincippet, kommer den enhed i en meget dårlig situation, eller også kommer det til at tage ekstra tid, før nye soldater har mulighed for at opnå den fornødne uddannelse, der gør, at de kan indgå som en naturlig del af enheden.

Det er en af årsagerne til, at vi ser med betænkelighed på frivillighedsprincippet. Desuden mener vi, at når soldater melder sig frivilligt som professionelle, så må de også gå ind under de givne vilkår, nemlig at de kan risikere at blive udkommanderet også til områder, hvor der kan være farligt.

Jørgen Estrup (RV):

Det Radikale Venstre vil heller ikke kunne støtte Fremskridtspartiets beslutningsforslag, og det følger allerede af den situation, som ville opstå for de traditionelle fredsbevarende aktioner. De ville ikke kunne finde sted med Fremskridtspartiets forslag som gældende regel, hvor man siger, at man ikke kan udstationere styrker uden for NATO's område. Vi har igennem mange år haft en ganske fast praksis for fredsbevarende aktioner for FN. Det har været en del af tjenesteforpligtelsen for det faste personel.

Det er dér, Det Radikale Venstre ser det principielle i spørgsmålet frivillighed kontra ikkefrivillighed. Hvad kan man opfatte som tjenesteforpligtelse for personellet? Vi har i og for sig ikke noget ønske om at håndhæve et frivillighedsprincip for folk, der har meldt sig

[Jørgen Estrup]

til en bestemt type af tjeneste, men når tjenesten ændrer sig, får det tilbagevirkende kraft, hvis man ikke sikrer sig, at man kan sige nej. Det er det, der har været situationen i Bosnien-Hercegovina, og det er derfor, vi har fået frivillighedsprincippet ind i problemet. Men det er ikke noget, vi ønsker på længere sigt.

Jeg vil godt som bidrag til den i øvrigt interessante diskussion, som udfoldede sig mellem hr. Ellemann-Jensen og hr. Sigt Petersen, nævne, at forsvarsministeren netop til Forsvarsudvalget har sendt et interessant notat om frivillighedsprincippet, og jeg vil blot citere et enkelt afsnit fra den sidste del af notatet, fra side 16, hvor man skriver om det ændrede grundlag, som man kalder det:

»Såvel NATO's strategi som FN's rolle har i de seneste år undergået markante ændringer, der bl.a. indebærer, at forsvarrets formål og opgaver til en vis grad har ændret karakter, siden forsvarslovene, herunder personelloven, blev vedtaget i 1982, især hvad angår forsvarrets opgaver uden for landets grænser.«

På baggrund af det afsnit foreslår man så – og det er også i overensstemmelse med den betænkning, som kom fra embedsmandsudvalget – at Folketinget skal præcisere, hvad det er for et grundlag, der gælder for personellet. Det synes jeg også er nødvendigt, og det håber jeg vil løse problemerne for den internationale styrke fremover, men det viser jo dog, at forholdene er ændret for personellet.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan ikke støtte forslaget, men det har i hvert fald givet anledning til en debat, som har løbet længe: Om vi ikke på langt bedre måde skal informere kommende professionelle soldater om, hvad det er, de går ind til, og om man ikke i de kontrakter, der bliver underskrevet, klart skal have formuleret, hvad det er, man er forpligtet til. Får vi det, er vi ude over de problemer, men derfor kan der godt opstå et eller andet akut problem, som gør, at man kommer i en særdeles vanskelig situation. Det kan vi ikke udelukke.

Vi afviser forslaget og ser frem til fortsatte forhandlinger for at få et godt grundlag for fremtidige professionelle soldater.

Annette Just (FP):

Jeg vil i virkeligheden gerne takke for den

positive modtagelse, forslaget har fået, for det, I alle sammen har sagt, er:

Ja, der er sådan set noget meget rigtigt i det. Vi tager det frem, og vi kan allerede begynde at diskutere det inden for forsvarsforligspartierne her i august måned.

Jeg må sige til forsvarsministeren: Der er ikke særlig lang tid til august måned ifølge min kalender.

Kristeligt Folkeparti starter med at sige: Hvis der er et akut problem – ! Grunden til, at jeg overhovedet har lavet det her beslutningsforslag, er, at vi går fra akut problem til akut problem til akut problem i stedet for at sige: Hvad er det reelt, der er problemet?

Problemet er, at de fleste, der er i fastansat forhold i det danske forsvar med tilknytning til NATO, tror, de skal være med til at forsvare Danmarks frihed og Vesteuropa i NATO, og hvad opdager de så lige pludselig? Der er langt imellem, at man lige pludselig opdager, at man bliver udkommanderet uden for det egentlige NATO-område. Det er snart 20 år siden, der blev udkommanderet mandskab til Cypern for FN. Det gav en vældig ballade, og alle har glemt det siden, for det er snart 20 år siden. Først nu, da der er nogle, der skal udkommanderes til Kroatien, er der nogle, der opdager – ikke kun her i Folketinget, men også ude omkring – at tjenesteplichtsreglen bliver brugt også over for FN-tropper.

Så er det da på høje tid, at Folketinget tager sig sammen og siger: Jamen vi har et problem. Folk tror, at de er ansat til at forsvare NATO og dermed Danmark, og lige pludselig bliver de sendt ud på den ene umulige opgave efter den anden. Nogle er bedre end andre, absolut, og det er ikke det, vi skal diskutere, men vi skal prøve på at sige: Hvad er der galt her? Det, der er galt, er opfattelsen af, hvad det er, man melder sig til, når man bliver fastansat inden for det danske forsvar. Det er altså noget helt andet, end hvad politikere her på Christiansborg tror. Og nu begynder man pludselig at udvide det. Hr. Ove Fich er jo smart. Han siger: Det dér er såmænd udmærket, men vi er nødt til at sige nej, for det kommer vi med lidt senere. Forsvarsministeren havde sagt, at det kom her i august. Vi er i august, så det kunne være, vi kunne diskutere det i udvalget i hvert fald.

Hr. Helge Adam Møller bruger en supergod undskyldning. Han siger, at forsvarsloven

[Annette Just]

giver pligt til at deltage også uden for eget land. Jamen det har vi såmænd talt om også under det første beslutningsforslag. Det er ikke det, jeg taler om. Jeg taler ikke om, når de skal udsendes inden for NATO-området. Jeg taler om, når de skal sendes uden for det område, de har skrevet under på, og jeg kan forstå, at hr. Helge Adam Møller vil gå en del længere end så mange andre, men jeg tror alligevel, at selv Det Konservative Folkeparti vil forstå, at der er altså mennesker her i Danmark, der siger, at det må være en frivillig sag, om man, når man kommer ind som tjenstgørende, skriver, at man gerne vil være FN-frivillig. Man kan jo gøre det i så god tid. Det behøver ikke at være, når situationen opstår. Hvorfor skal det i øvrigt være, når situationen opstår? Hvad med, om man havde en rubrik, hvor der stod: Ønsker jeg, når jeg melder mig til forsvaret, også at kunne gå videre i en FN-tjeneste, hvis det bliver nødvendigt? Så var der ikke de problemer med, at man kom til at bryde noget op, for man kunne samle dem i enkelte enheder, hvis man syntes, det var en fornuftig løsning.

Til hr. Ellemann-Jensen, som på sin sædvanlige gode måde fortalte, at det hverken var værdigt eller rimeligt at give militært fastansatte den slags valgmuligheder, må jeg sige, at han har misforstået det lidt. Der er ikke tale om, at de skulle have valgmulighed. Der er tale om, at de rent faktisk skulle give tilsagn langt tidligere, inden de vidste, hvad det var for en situation, der opstod. Ønsker man at gøre tjeneste kun i NATO-området, eller skal det være i hele verden?

Jeg vil selvfølgelig takke hr. Gert Petersen og sige, at jeg meget gerne vil se ændringsforslaget. Jeg håber på, at vi kan nå til en forståelse, inden vi kommer frem til anden behandling, og det er jo allerede i morgen.

CD gentager, at frivillighed vil ødelægge enhederne, og så kommer hr. Jørgen Estrup i virkeligheden med det, der er det centrale i det: Denne lovgivning er ikke lavet om siden 1982. Da var der ingen, der rigtig forestillede sig, at det var nødvendigt at gøre det. Det er nødvendigt at lave en aftale, således at vi ikke kommer til at tvangsudskrive unge mennesker til tjeneste i Kroatien, ja, hvor det nu end er næste gang.

Jeg er helt med på, at vi i Bosnien-Hercegovina har lavet en såkaldt frivillighedsklausul,

men – og det ved hr. Jørgen Estrup jo lige så godt som jeg – den kan man godt sætte en parentes om. Hvor godt virker den?

Derfor var det, jeg syntes, at det måske var en god idé, om man med et beslutningsforslag – altså et håndslag partierne imellem, beslutningsforslag er jo ikke meget andet – sagde, at vi skal have gjort noget ved det, sådan at vore danske soldater ikke føler sig gjort til grin, ikke føler sig tilsidesat, ikke føler, at det er dem, der er blevet gjort til nogle uværdige, umælede folk, der bare skal parere ordre efter, hvad et folketingsflertal nu får lyst til at gøre. Lad dem have noget, som de kan stole på! Lad dem tro på det, de laver! De har fortjent det.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg synes, det er meget vigtigt at understrege, at når man melder sig til forsvaret, så har man truffet et valg. Man har truffet et valg om at gå ind i forsvaret og følge de love og bestemmelser, som har været gældende i mange, mange år, og som man kender på forhånd.

Hvis vi følger det princip, som fru Annette Just lægger op til, nemlig at der skulle være en mulighed for, når den enkelte meldte sig til forsvaret, at han eller hun kunne udfylde en ønskeliste, hvor der stod: Ønsker jeg at deltage i FN-tjeneste, ja eller nej? – så skulle der vel også være en ønskeliste, der sagde: Ønsker jeg at deltage i NATO-tjeneste, ja eller nej? Ønsker jeg at adlyde en ordre, ja eller nej? Og vi kan fortsætte videre. Jamen hvis man ikke ønsker den ene, den anden eller den tredje ting, så er det bare et andet job, man skal vælge. Der er heldigvis hundredvis af andre erhverv end at blive professionel soldat.

Lad mig så spørge: Vil fru Annette Just indføre det samme princip inden for andre statsorganisationer? Hvad med politiet? Når man melder sig til politiet, skal man så også udfylde en ønskeliste, hvor der står: Ønsker jeg at blive indsat i forbindelse med voldelige demonstrationer på Christiania eller Nørrebro, ja eller nej? Og har man sagt nej, fordi det er ubehageligt – og det er bestemt ubehageligt – så skal man altså ikke deltage i det. Skal brandfolk, som også har farlige og ubehagelige opgaver, også kunne ønske: Ønsker jeg at deltage ved voldsomme og farlige brande, ja eller nej? Når der så er en brand i et højhus på over 7. etage

[Helge Adam Møller]

og man har sagt nej til at gå højere end 7. etage, så siger man: Det er ikke mit område, for det står ikke i min kontrakt.

Er man brandmand, slukker man brande. Er man politi, så adlyder man de ordrer, der er med til at forhindre vold i samfundet. Og er man soldat og har valgt det frivilligt, så må man altså gøre det, der er soldatens job, og det er det, der bliver pålagt ved en demokratisk beslutning i landets Folketing. Anderledes kan det ikke være. Ellers vælger man et andet erhverv.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Tak! Nu er der ikke nogen, der kan være i tvivl om, at hr. Helge Adam Møller ikke kender forskellen på forsvar og militær. Jeg har nu heller aldrig rigtig været i tvivl om, at hr. Helge Adam Møller havde et problem dér.

Men det at melde sig til det danske forsvar under NATO – det danske forsvar er en del af NATO-forsvaret – er ikke det samme som at blive en militær aggressor, som vi har oplevet at hr. Helge Adam Møller gerne vil have vi skal blive i Bosnien-Hercegovina – bare for at tage det som eksempel. Det er ikke det samme som at skulle tage til den anden ende af verden. Det er jo et Guds under . . . undskyld, det må jeg ikke sige. Det er et stort under, at vi ikke har sendt danske soldater ned til Cambodja f.eks. Det ville hr. Helge Adam Møller selvfølgelig gerne have gjort.

Men det, jeg gerne vil frem til, er, at der er meget, meget stor forskel på at være med til at forsvare det, man tror og stoler på, og så at blive sendt ud som en anden legionærsoldat. Jeg er ikke et sekund i tvivl om, at hr. Helge Adam Møller gerne ville. Jeg synes også, at der er mange, der skulle have lov til det, hvis de gerne vil. Men det skal ikke siges, at det at blive sendt ud til den anden ende af verden er det samme som at være med til at forsvare det Danmark og det NATO, som vi hele tiden har været en del af.

Der er forskel, og det har intet med højhuse og brandfolk at gøre, kan jeg godt trøste med. Hvis det endelig skal overføres til brandfolk: Skal man kunne sende folk til Sydafrika for at slukke brande dernede? Det ville jeg også mene. Hvis man gerne vil det, er det en frivillig sag. Men det kan være, hr. Helge Adam Møller

synes, at vi skal sende halvdelen af vores brandfolk til Sydafrika for at slukke brande. Det ville jeg også gå imod, lige så vel som jeg ville gå imod, at danske politifolk blev sendt ud og skulle føre politivirksomhed i et andet land end det, som de er uddannet i.

Det er det, vi taler om med militæret. Militæret er ikke mere mystisk end så meget andet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Markedsudvalget har afgivet beretning over:

Information af Markedsudvalget om retslige skridt mod Danmark i medfør af Danmarks medlemskab af EF.

(Beretning nr. 5).

Eksemplarer er omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Retsudvalget (22/6 93):

Udtræder: Ebba Strange (SF)

Boligudvalget (24/6 93):

Udtræder: Kai Dige Bach (KF)

Ny stedf.: Rønholt (KF)

Boligudvalget (25/6 93):

Udtræder: Rønholt (KF)

Ny stedf.: Kai Dige Bach (KF)

Det Politisk-Økonomiske Udvalg (25/6 93):

[Formanden]

Udtræder: Breckmann (KF)
 Nyt medl.: Aagaard (KF)

Markedsudvalget (26/6 93):

Udtræder: Bent Greve (S)
 Ny stedf.: Dorte Bennedsen (S)

Udvalget vedrørende Dansk Sikkerhedspolitik (26/6 93):

Udtræder: Steffen Kjærulff-Schmidt (FP)
 Ny stedf.: Tom Behnke (FP)

Retsudvalget (26/6 93):

Udtræder: Steffen Kjærulff-Schmidt (FP)
 Nyt medl.: Tom Behnke (FP)
 Udtræder: Bent Greve (S)
 Nyt medl.: Dorte Bennedsen (S)

Socialudvalget (26/6 93):

Udtræder: Steffen Kjærulff-Schmidt (FP)
 Nyt medl.: Tom Behnke (FP)

Erhvervsudvalget (26/6 93):

Udtræder: Jacob Buksti (S)
 Nyt medl.: Pia Gjellerup (S)

Finansudvalget (26/6 93):

Udtræder: Jacob Buksti (S)
 Nyt medl.: Pia Gjellerup (S)

Forskningsudvalget (26/6 93):

Udtræder: Jacob Buksti (S)
 Ny stedf.: Pia Gjellerup (S)

Valutaudvalget (26/6 93):

Udtræder: Jacob Buksti (S)
 Nyt medl.: Pia Gjellerup (S)

Skatteudvalget (26/6 93):

Udtræder: Bent Greve (S)
 Ny stedf.: Jan Petersen (S)
 Udtræder: Jacob Buksti (S)
 Ny stedf.: Pia Gjellerup (S)

Miljø- og Planlægningsudvalget (26/6 93):

Udtræder: Bent Greve (S)
 Ny stedf.: Dorte Bennedsen (S)

Udvalget vedrørende Grønlandslove (26/6 93):

Udtræder: Bent Greve (S)

Ny stedf.: Dorte Bennedsen (S)

Sundhedsudvalget (26/6 93):

Udtræder: Bent Greve (S)
 Nyt medl.: Dorte Bennedsen (S)

Udvalget vedrørende Det Ethiske Råd (26/6 93):

Udtræder: Bent Greve (S)
 Nyt medl.: Dorte Bennedsen (S)

Retsudvalget (27/6 93):

Nyt medl.: Ebba Strange (SF)

Uddannelsesudvalget (27/6 93):

Udtræder: Aage Frandsen (SF)
 Nyt medl.: Ebba Strange (SF)

Arbejdsmarkedsudvalget (27/6 93):

Udtræder: Aage Frandsen (SF)
 Nyt medl.: Jes Lunde (SF)

Udenrigsudvalget (27/6 93):

Udtræder: Birgitte Husmark (SF)
 Ny stedf.: Ebba Strange (SF)

Trafikudvalget (28/6 93):

Udtræder: Bakholt (S)
 Nyt medl.: Frank Jensen (S)
 Udtræder: Søren Hansen (S)
 Nyt medl.: Ole Espersen (S)

Boligudvalget (28/6 93):

Udtræder: Arne Nielsen (KRF)
 Nyt medl.: Lysholm Christensen (KRF)

Forskningsudvalget (28/6 93):

Udtræder: Arne Nielsen (KRF)
 Nyt medl.: Lysholm Christensen (KRF)

Landbrugs- og Fiskeriudvalget (28/6 93):

Udtræder: Arne Nielsen (KRF)
 Nyt medl.: Lysholm Christensen (KRF)

Markedsudvalget (28/6 93):

Udtræder: Arne Nielsen (KRF)
 Nyt medl.: Lysholm Christensen (KRF)

Det Politisk-Økonomiske Udvalg (28/6 93):

Udtræder: Arne Nielsen (KRF)
 Nyt medl.: Lysholm Christensen (KRF)

[Formanden]

Socialudvalget (28/6 93):

Udtræder: Arne Nielsen (KRF)
 Nyt medl.: Lysholm Christensen (KRF)
 Udtræder: Bent Aa. Rasmussen (RV)
 Nyt medl.: Dorit Myltoft (RV)

Udvalget vedrørende en Bæredygtig Landbrugs-udvikling (28/6 93):

Udtræder: Arne Nielsen (KRF)
 Nyt medl.: Lysholm Christensen (KRF)

Valutaudvalget (28/6 93):

Udtræder: Arne Nielsen (KRF)
 Nyt medl.: Lysholm Christensen (KRF)

Dansk Interparlamentarisk Gruppes bestyrelse (28/6 93):

Udtræder: Arne Nielsen (KRF)
 Nyt medl.: Lysholm Christensen (KRF)

Uddannelsesudvalget (28/6 93):

Udtræder: Arne Nielsen (KRF)
 Nyt medl.: Merethe Due Jensen (KRF)
 Udtræder: Bent Aa. Rasmussen (RV)
 Nyt medl.: Dorit Myltoft (RV)

Arbejdsmarkedsudvalget (28/6 93):

Udtræder: Bent Aa. Rasmussen (RV)
 Ny stedf.: Dorit Myltoft (RV)

Kirkeudvalget (28/6 93):

Udtræder: Bent Aa. Rasmussen (RV)
 Ny stedf.: Dorit Myltoft (RV)

Sundhedsudvalget (28/6 93):

Udtræder: Bent Aa. Rasmussen (RV)
 Nyt medl.: Dorit Myltoft (RV)

Nordisk Råd (28/6 93):

Udtræder: Bent Aa. Rasmussen (RV)
 Nyt medl.: Dorit Myltoft (RV)

Udvalget vedrørende Det Ethiske Råd (28/6 93):

Udtræder: Bent Aa. Rasmussen (RV)
 Nyt medl.: Dorit Myltoft (RV)

Trafikudvalget (29/6 93):

Udtræder: Frank Jensen (S)
 Nyt medl.: Bakholt (S)
 Udtræder: Ole Espersen (S)

Nyt medl.: Søren Hansen (S)

Markedsudvalget (2/7 93):

Udtræder: Lone Dybkjær (RV)
 Ny stedf.: Jørgen Estrup (RV)

Markedsudvalget (9/7 93):

Udtræder: Annette Just (FP)
 Nyt medl.: Kim Behnke (FP)
 Udtræder: Elisabeth Arnold (RV)
 Nyt medl.: Jørgen Estrup (RV)

Det Udenrigspolitiske Nævn (9/7 93):

Udtræder: Ellemann-Jensen (V)
 Nyt medl.: Ivar Hansen (V)
 Udtræder: Ivar Hansen (V)
 Ny stedf.: Ellemann-Jensen (V)

Markedsudvalget (12/7 93):

Udtræder: Kim Behnke (FP)
 Nyt medl.: Annette Just (FP)
 Udtræder: Jørgen Estrup (RV)
 Nyt medl.: Elisabeth Arnold (RV)
 Udtræder: Jørgen Estrup (RV)
 Ny stedf.: Lone Dybkjær (RV)

Det Udenrigspolitiske Nævn (12/7 93):

Udtræder: Ivar Hansen (V)
 Nyt medl.: Ellemann-Jensen (V)
 Udtræder: Ellemann-Jensen (V)
 Ny stedf.: Ivar Hansen (V)

Markedsudvalget (15/7 93):

Udtræder: Fogh Rasmussen (V)
 Nyt medl.: Sønderby (V)

Markedsudvalget (19/7 93):

Udtræder: Sønderby (V)
 Nyt medl.: Fogh Rasmussen (V)

Udenrigsudvalget (20/7 93):

Udtræder: Ove Fich (S)
 Ny stedf.: Jimmy Stahr (S)

Sundhedsudvalget (27/7 93):

Udtræder: Eva Kjer Hansen (V)
 Ny stedf.: Filt Jensen (V)

Udvalget vedrørende Grønlandslove (27/7 93):

Udtræder: Gert Petersen (SF)
 Nyt medl.: Pernille Frahm (SF)

[Formanden]*Sundhedsudvalget (28/7 93):*

Udtræder: Kirsten Jacobsen (FP)

Ny stedf.: Aage Brusgaard (FP)

Sundhedsudvalget (30/7 93):

Udtræder: Aage Brusgaard (FP)

Ny stedf.: Kirsten Jacobsen (FP)

Sundhedsudvalget (2/8 93):

Udtræder: Filt Jensen (V)

Ny stedf.: Eva Kjer Hansen (V)

Det Politisk-Økonomiske Udvalg (3/8 93):

Udtræder: Anne Birgitte Lundholt (KF)

Ny stedf.: Henning Dyremose (KF)

Trafikudvalget (3/8 93):

Udtræder: Thor Pedersen (V)

Ny stedf.: Erik Larsen (V)

Trafikudvalget (9/8 93):

Udtræder: Riishøj (SF)

Ny stedf.: Gade (SF)

Kommunaludvalget (10/8 93):

Udtræder: Pernille Frahm (SF)

Nyt medl.: Lilli Gyldenkilde (SF)

Udtræder: Mariann Fischer Boel (V)

Ny stedf.: Birthe Rønn Hornbech (V)

Kommunaludvalget (11/8 93):

Udtræder: Lilli Gyldenkilde (SF)

Nyt medl.: Pernille Frahm (SF)

Det Udenrigspolitiske Nævn (11/8 93):

Udtræder: Ivar Hansen (V)

Ny stedf.: Enggaard (V)

Kommunaludvalget (12/8 93):

Udtræder: Birthe Rønn Hornbech (V)

Ny stedf.: Mariann Fischer Boel (V)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, tirsdag den 17. august 1993, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henviser til den dagsorden, der er oplået i salen.

Mødet hævet kl. 16.49
